

J.C. and Others v. Belgium (br. 11625/17), 12.10.2021.¹

Nema povrede člana 6.1. (pristup sudu)

Slučaj je pokrenuo pitanje imuniteta Svete Stolice u stvari koja je u nadležnosti domaćih sudova. Posebno se ticala tužbe za naknadu štete koju su podnijeli 24 aplikanta protiv Svete Stolice, brojnih vođa Katoličke crkve u Belgiji, te katoličkih udruga, tvrdeći da je šteta nastala zbog strukturno nedovoljnog načina na koji se država bavila problemom seksualnog zlostavljanja u Crkvi.

Kako su belgijski sudovi utvrdili da nisu imali nadležnost u odnosu na Svetu Stolicu, aplikanti su tvrdili da su lišeni pristupa sudu i pozvali su se na član 6. stav 1. pred Evropskim sudom za ljudska prava.

Evropski sud je utvrdio da odluka kojom su se belgijski sudovi oglasili nenadležnim za ispitivanje tužbe koju su aplikanti pokrenuli protiv Svete Stolice ne predstavlja odstupanje od općepriznatih načela međunarodnog prava u pitanjima državnog imuniteta i ograničenja prava na pristup sudu, te se stoga ne može smatrati nesrazmjernim u odnosu na legitimne ciljeve.

The Association of Investigative Reporters and Editorial Security of Moldova and Sanduța v. the Republic of Moldova (br. 4358/19), 12.10.2021.

Povreda člana 10. EK

Predmet se ticao postupka za klevetu koji je pokrenut protiv aplikanata, nevladine organizacije i novinara, za njihov članak u kojem su izvještavali o navodnom finansiranju Socijalističke partije Moldavije od strane offshore firmi s ruskim vezama uoči predsjedničkih izbora 2016. godine. Vođa Socijalističke partije Igor Dodon na tim je izborima izabran za predsjednika Moldavije.

Socijalistička partija je protiv aplikanata pokrenula građanski postupak za utvrđivanje klevete, tvrdeći da bi u slučaju da je bilo koje državno tijelo utvrdilo bilo kakve nezakonitosti u finansiranju Socijalističke partije i njenog kandidata, gospodinu Dodonu bilo zabranjeno sudjelovanje na predsjedničkim izborima.

Aplikanti su tvrdili da su predložili dokaze da je 1,5 milijuna eura prebačeno iz offshore firme u moldavsku firmu i da je novac završio kod različitih članova i pristaša Socijalističke partije.

U presudi od 21. decembra 2017. godine, Okružni sud u Centru presudio je u korist Socijalističke partije. Smatrao je da je članak klevetnički, jer nijedno državno tijelo nije utvrdilo da je Socijalistička partija primila sredstva iz inostranstva. Aplikantima je naloženo da objave povlačenje svoje izjave, priznajući da je članak neistinit, te da tužitelju plate troškove i izdatke (u iznosu od otprilike 10 EUR). Sve naknadne žalbe bile su neuspješne.

Nakon što je Evropski sud obavijestio moldavsku vladu o ovoj prijavi, Državni zastupnik podnio je Apelacijskom sudu zahtjev za reviziju 2018. godine. Ovaj sud je na kraju, 2020. godine, uvažio zahtjev i presude kojima su aplikanti utvrđeni odgovorni za klevetu su stavljene van snage.

¹ Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za edukaciju i sudsku dokumentaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

Evropski sud je, između ostalog, istakao da aplikanti nisu dovoljno obeštećeni u postupku revizije budući da domaći sudovi nisu dosudili nikakvu naknadu. Stoga je odbio da odbaci slučaj zbog nedostatka statusa žrtve, te je dosudio aplikantima 3.800 eura na ime nematerijalne štete i troškova i izdataka.

R.D. and I.M.D. v. Romania (br. 35402/14), 12.10.2021.

Povreda člana 5.1. EK

Povreda člana 8. EK

Slučaj se ticao zadržavanja aplikanata u psihijatrijskoj bolnici, bez njihove saglasnosti, sa ciljem prisiljavanja na medicinsko liječenje i obaveze da se pridržavaju liječenja.

Evropski sud je primijetio da su relevantni psihijatrijski sudsko-medicinski izvještaji u odnosu na aplikante pripremljeni 4. oktobra 2011. godine, odnosno više od tri godine prije nego što je izrečena mjera njihovog smještaja u psihijatrijsku bolnicu. Prema mišljenju Suda, nedostatak novije medicinske procjene je bio dovoljan da se zaključi da zadržavanje aplikanta nije bilo zakonito prema Konvenciji. Osim toga, nedostatak detaljnog obrazloženja u odlukama domaćih sudova kojima se nalaže njihovo zadržavanje ne omogućava da se dovoljno utvrdi da su aplikanti predstavljali rizik za sebe ili druge, posebno zbog svog psihijatrijskog stanja.

Sud je smatrao da iako je osporena mjera doista imala pravnu osnovu u rumunskom zakonu, nepostojanje dovoljnih zaštitnih mjera protiv prisilnog liječenja lišilo je aplikante minimalnog stepena zaštite na koji su imali pravo u demokratskom društvu.

Milachikj v. North Macedonia (br. 44773/16), 14.10.2021.

Nema povrede člana 6.2. EK

Aplikant je Zoran Milachikj, makedonac/državljanin Republike Sjeverne Makedonije, rođen 1955. godine.

Predmet se tiče postupka za naknadu štete nakon što je aplikantu zaplijenjen automobil zbog sumnje da na njega nisu plaćeni porezi ili carine. Auto mu je vraćen nakon što je prekršajni postupak obustavljen zbog zastare. Podnio je zahtjev za naknadu štete zbog gubitka vrijednosti automobila dok je bio zaplijenjen.

Pozivajući se na član 6. stav 2 (pretpostavka nevinosti), aplikant se žali da je obrazloženje koje su u parničnom postupku dali sudovi više instance pri odbijanju njegovog zahtjeva za naknadu štete sadržavalo naznake njegove moguće krivice u prekršajnom postupku.

Evropski sud je zaključio da se jezik koji su koristili viši sudovi, gledano sa stajališta prirode i konteksta parničnog postupka u ovom predmetu, nije mogao razumno čitati kao potvrda koja imputira "krivičnu" odgovornost aplikanta.

[Kapa and Others v. Poland](#) (br. 75031/13, 75282/13, 75286/13, i 75292/13), 14.10.2021.

Povreda člana 8. EK

Aplikanti su Katarzyna Kapa, Jacek Juszczuk, Mateusz Juszczuk i Barbara Juszczuk, poljski državljani. Žive u Smolicama (Poljska). Oni su porodica.

Predmet se tiče situacije kada je, za vrijeme izgradnje autoputa, preusmjeravan saobraćaj na cestu koja se nalazi pored kuće aplikanata. Povećanje prometa navodno je dovelo do buke i drugih oblika zagađenja. Aplikanti su pokušali da isprave ovu situaciju na domaćem nivou, te su se s tim ciljem obraćali nadležnim tijelima.

Pozivajući se na član 8. (pravo na poštivanje privatnog i porodičnog života), aplikanti se žale da im je preusmjeravanjem saobraćaja sa A2 na N14 prekršeno njihovo prava mirno uživanje njihovog doma.

Evropski sud je posebno utvrdio da su vlasti svjesno ignorirale problem od 1996. godine i nastavile razvijati projekt autoceste uz potpuno zanemarivanje dobrobiti lokalnog stanovništva. Sveukupno, Sud je utvrdio da je preusmjeravanje prometa prema kući aplikanata i nedostatak odgovarajućeg odgovora vlasti nanijelo štetu njihovom mirnom uživanju u njihovom domu.

[M.L. v. Slovakia](#) (br. 34159/17), 14.10.2021.

Povreda člana 8. EK

Aplikantica je M.L., slovačka državljanka rođena 1948. godine

Slučaj se ticao tri novinska članka iz 2006. o aplikanticinom sinu, bivšem svećeniku.

Na prijelazu stoljeća sin M.L.-a, tada katolički svećenik, osuđen je odvojeno za seksualno zlostavljanje i ugrožavanje moralnog odgoja mladih ljudi (pokušao je imati oralni seks bez dogovora s malodobnim dječakom) i neprimjereno ponašanje (zbog sporazumnog oralnog seksa s odraslim muškarcem na javnom mjestu). Osuđujuće presude donesene su do 2003. godine. Sin M.L.-a je umro 2006. godine.

U periodu od martu do maja 2008. tri su tabloidne novine izvijestile o osudama sina M. L. Članci su bili pod naslovom „Svećenik priznao zlostavljanje malodobnih dječaka“, „Tajna svećeničkog samoubistva“, „Svećenik zlostavljao romske dječake“, „Ispovjedio se prije samoubistva“, i „Zaštićeni svećenici. Crkva je osigurala jamstvo za izlazak svećenika pedofila iz zatvora“. Članci iznose razne optužbe protiv sina M. L., uključujući navodna priznanja i povezivanje tih priznanja s navodnim samoubistvom čovjeka i hijerarhijom katoličke crkve, spominjući mnoge privatne pojedinosti o tom čovjeku; jedan od članaka uključuju slike.

U avgustu 2008. godine, M.L. je pokrenula postupak protiv izdavača novina. Tvrdila je da je njen sin priznao neprimjereno ponašanje, ali ne i seksualno zlostavljanje. Tvrdila je da članci sadržavaju mnoge laži, naročito da je umro od droga i liječničkog nemara. Ona je dalje tvrdila da su se optužbe umiješale u pravo nje i njenog pokojnog sina u privatnost i da su izazvale negativnu reakciju poznanika.

Okružni sud je djelomično usvojio tužbu, ali je odbio njen zahtjev za naknadu štete. Aplikantica je uložila žalbu, uglavnom na osnovu toga što sud nije naložio niti naknadu štete, niti ispriku za objavljivanje slike njenog sina.

Sud u Košicama je 2013. godine ukinuo prvostepenu presudu, navodeći kao razlog nedostatak odgovarajućeg obrazloženje u prvobitnoj presudi. Aplikantica je izgubila u ponovnom postupku. Sud je posebno utvrdio da je kao svećenik sin aplikantice bio "javna osoba", otvorena za više kritika, te da je izvještavanje o slučaju i objavljivanje slike bilo opravdano.

U konačnici, nakon daljnjih sudskih postupaka, aplikantica je podnijela ustavnu tužbu koja je proglašena očito neosnovanom. Ustavni sud je utvrdio da su se niži sudovi pozabavili aplikanticinim argumentima i dali obrazloženje u skladu s Ustavom.

Evropski sud je posebno utvrdio da krivična osuda nije lišila osuđenu osobu njegovog ili njenog prava na zaborav, a aplikanticinom sinu nije se mogla oduzeti zaštita iz člana 8.

Predmetni članci bili su senzacionalistički i nisu dali doprinos raspravi o seksualnom zlostavljanju od strane katoličkih svećenika. Domaći sudovi općenito nisu uspjeli na odgovarajući način uravnotežiti slobodu izražavanja novina s pravom aplikanta na privatnost.